

Riigikogu õiguskomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Meie 31.01.2017 nr 4/25

Arvamuse esitamine töölepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse 356 SE kohta

Lugupeetud Jaanus Karilaid

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Riigikogu õiguskomisjoni poole taaskord seoses töölepingu seaduse muutmise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse 356 SE eelnõuga (edaspidi: Eelnõu).

Kaubanduskoda toetab jätkuvalt paindlikuma valveaja regulatsiooni kehtestamist IKT-sektori töötajatele. Lisaks peame oluliseks lubada paindlike valveaja reeglite kasutamist ka teistes valdkondades, kus on vajalik tagada ööpäevaringne elutähtsate teenuste toimepidevus (nt lennuväljade toimimine, aeronavigatsiooniteenuse toimimine, elektrivarustuse toimimine, veevarustuse ja kanalisatsiooni toimimine).

24. jaanuaril 2017. aastal toimunud Riigikogu õiguskomisjoni istungil toetas Eesti Ametiühingute Keskliit (edaspidi: Ametiühingud) Kaubanduskoja ettepanekut võimaldada valveaja erisuse kasutamist lisaks IKT-sektorile ka muudes valdkondades. Samas olid Ametiühingud sellega nõus vaid tingimusel, et paindlikumad valveaja tingimused (aeg, tasu) lepitakse kokku kollektiivlepingus, mida laiendatakse kogu sektorile.

Kaubanduskoda on Ametiühingute poolt väljapakutud lahendusele vastu, sest hetkel kehtiv kollektiivlepingu laiendamise regulatsioon on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega. Juhime tähelepanu asjaolule, et õiguskantsler algatas juba 2005. aastal menetluse laiendatud kollektiivlepingute regulatsiooni põhiseadusega vastavuses oleku kontrollimiseks. Õiguskantsler leidis, et kollektiivlepingute laiendamise regulatsioon on põhiseadusega vastuolus. Õiguskantsleri hinnangul ei vasta laiendatud kollektiivlepingute regulatsioon õigusselguse põhimõttele ning selle tulemusel on võimalik ebaproportsionaalselt riivata isikute õigust ettevõtlusvabadusele. Pärast õiguskantsleri seisukoha avaldamist ei ole vastavat sätet kollektiivlepingu seaduses muudetud.

Kollektiivlepingu seaduse § 4 lõike 4 kohaselt võib kollektiivlepingut laiendada kogu sektorile või ka kõikidele sektoritele, kui kollektiivleping on sõlmitud tööandjate ühingu ja töötajate ühingu vahel. Seadusest puuduvad aga esinduslikkuse nõuded tööandjate ja töötajate ühinguks. See tähendab, et näiteks kolmest mikroettevõttest koosnev tööandjate ühing ja viiest töötajast koosnev ametiühing võivad kokku leppida, et kollektiivlepingu palga- ning töö- ja puhkeaja tingimusi laiendatakse kogu sektorile või isegi kõikidele Eesti tööandjatele. Seega võivad mõned üksikud isikud kokku leppida tingimustes, mis ei ole teistele tööandjatele jõukohased. Lisaks puudub teistel

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

tööandjatel võimalus kaasa rääkida kollektiivlepingu tingimustes, mida neile laiendatakse.

Isegi kui kollektiivlepingu laiendamise regulatsioon oleks kooskõlas põhiseadusega, ei pea Kaubanduskoda Ametiühingute ettepanekut mõistlikuks. Leiame, et Ametiühingute surve viia töölepingu seadusesse põhimõtte, et valveaja tingimusi saab paindlikumaks muuta vaid kollektiivlepingu laiendamise abil, teenib vaid Ametiühingute huvisid ning ei lahenda tänast probleemi. Erinevate sektorite tööandjatel ja töötajatel on juba aastaid esinenud probleeme jäiga valveaja regulatsiooniga, kuid seda probleemi ei ole suudetud lahendada kollektiivlepingute abil. Rõhutame, et paljudes sektorites (nt IKT-valdkond) ei ole töötajad pidanud isegi vajalikuks ametiühingut moodustada, sest selles ei nähta reaalselt kasu töösuhete paremaks ja tänapäevasemaks korraldamiseks. Töötajad ja tööandjad suudavad ühe enamates valdkondades pidada vastastikuseid huve arvestavaid läbirääkimisi ka iseseisvalt ning selline trend on kasvav. Seadusandja ei peaks regulatiivsete meetmetega survestama töötajaid moodustama ametiühinguid, et sektoris saaksid kehtida paindlikumad valveaja tingimused. Leiame, et sobivaimaks lahenduseks on paindlikuma valveaja regulatsiooni sätestamine töölepingu seaduses. Selline lahendus ei välista ka kollektiivlepingute sõlmimist, kuid seda juba igaühe vaba tahet arvestades ning lähtudes põhiõigusena sätestatud liitumisvabadusest.

Loodame, et peate võimalikuks meie seisukohti arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma seisukohti lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070